

Reactie GGD Flevoland internetconsultatie toekomstscenario kind- en gezinsbescherming

Datum:	1 juni 2021
Van:	Belia Haasbroek - Brandpuntfunctionaris Almere Marjolein Duin - Regisseur Sociaal Netwerk Urk, Brandpuntfunctionaris NOP en voorzitter Regionale Experttafel Jeugd Flevoland Ria Hilberink - Procescoördinator Jeugd en Veiligheid Almere Matthijs Veldt - Teammanager Maatschappelijke Zorg Yvonne Hendriks - Beleidsmedewerker Maatschappelijke Zorg

Vraag 1 – Wat zijn volgens u de positieve aspecten van het toekomstscenario en waarom vindt u dat?

Positief zijn de ambities en doelen die in het toekomstscenario geschetst worden, zoals het willen versterken van de positie van kinderen en opvoeders. Die vier basisprincipes (gezinsgericht, rechtsbeschermend en transparant, eenvoudig, en lerend) zijn goed om voor ogen te hebben. Met name het uitgangspunt dat het **gezin** centraal moet staan is iets wat wij absoluut delen.

Vraag 2 – In hoeverre denkt u dat het toekomstscenario de condities schept om kinderen, gezinnen en huishoudens effectief hulp te bieden en te beschermen en waarom vindt u dat?

Ten aanzien van de condities die binnen het toekomstscenario geschetst worden, hebben wij 4 hoofdpunten om mee te geven. Deze punten missen wij momenteel om met het toekomstscenario ook daadwerkelijk effectiever hulp te kunnen bieden aan de kinderen, gezinnen en huishoudens waar het om gaat:

1. Regie is geen hulpverlening

In het toekomstscenario wordt vooral een structuur beschreven voor het verbeteren van regie over de levering van zorg en uitvoering van maatregelen. De partijen die samen in de regionale organisatie gaan werken leveren zelf geen zorg of hulp. Maar naar onze ervaring komt de onmacht om het escaleren van gezinsproblematiek te voorkomen juist vooral door een gebrek aan effectieve hulpverlening. Regie en coördinatie zijn daar maar één aspect van. Vanuit de praktijk signaleren we vooral behoefte aan meer expertise op het gebied van veiligheid en aan ondersteuning bij het vakmanschap van het hulpverlenerschap. Wij zien nu niet hoe het toekomstscenario gaat bijdragen om de daadwerkelijke hulpverlening aan deze gezinnen te verbeteren.

2. Niet iedereen kan alles

Het scenario ademt de ondertussen belegen ideologie dat iedereen alles kan en samenwerken vraagt om generalisten. Dit is een miskenning van het vakmanschap dat nodig is voor goede hulpverlening aan deze gezinnen en voor het kunnen nemen van moeilijke beslissingen. Expertises zijn niet allemaal inwisselbaar en experts kunnen niet altijd elkaars taken overnemen. Je kan ook niet verwachten dat een basisarts door middel van een expertiseplatform in staat is om chirurgische handelingen uit te voeren. De tendens naar generalisme in de vorige stelselwijzigingen in het sociaal domein hebben juist geleid tot een systeem waarin doorverwijzen de hoofdtaak is en weinig mensen zelf nog problemen van burgers helpen oplossen.

3. Hét grote knelpunt is de kwaliteit van zorg aan de voorkant

Onze ervaring met regionale structuren voor expertise en regie is dat die vooral bezig zijn met casuïstiek die in een veel vroeger stadium beter had moeten worden opgepakt. Ja, er gaat ook veel mis in de coördinatie van vervolgstappen, maar die zouden vaak niet nodig zijn als bij de eerste signalen goede hulp zou zijn geleverd. Waarbij er vanaf het begin wordt ingezet op gedegen en brede (gezinsgerichte) verklarende analyses. Achter veel gezinsproblematiek zit bijvoorbeeld echtscheidingsproblematiek, met daarachter weer andere sociaal-maatschappelijke problematiek. Ouderwets maatschappelijk werk wordt niet, of veel te laat, ingezet. Hoogwaardige expertise zou veel meer naar de voorkant toe georganiseerd moeten worden.

4. Welk mandaat krijgt de regionale publiekrechtelijke organisatie?

Het is eigenlijk niet goed mogelijk om advies te geven over dit scenario als niet duidelijk is welk mandaat de nieuwe regionale organisatie krijgt over de inzet van zorg en middelen. Krijgt deze organisatie zeggenschap over de besteding van zorg, dus over meer dan alleen de activiteiten van

Veilig Thuis, SAVE en de Raad voor de Kinderbescherming zelf? De schaal van de organisatie en de democratische inbedding zijn daarvan afhankelijk. Als het mandaat niet groter is, zal de effectiviteit volledig afhankelijk zijn van de kwaliteit van lokaal beleid. Als het mandaat groter is, dreigen juist perverse prikkels die leiden tot nog verder uitkleden van lokale hulpverleningscapaciteit, omdat snel verwijzen naar de regio aantrekkelijk wordt. Al met al is veel afhankelijk van welk mandaat de nieuwe regionale organisatie precies krijgt en hoe alles financieel gezien georganiseerd gaat worden. Dat is nu nog onvoldoende duidelijk.

Vraag 3 – Welke aandachtspunten en/of suggesties wilt u verder nog meegeven voor het toekomstscenario en de implementatie ervan?

Ons advies:

Dit toekomstscenario kan niet zonder structurele maatregelen om het basisniveau van lokale zorg en hulp te versterken. Maatregelen zoals basiskwaliteitseisen voor die zorg en hulpverlening, zoals eisen aan:

- Voldoende goed geschoold personeel dat kan werken in een langdurig stabiele omgeving (en daar ook langdurig gemotiveerd blijft werken omdat men het werk kan doen waar zij affiniteit mee hebben, en niet aan een generalistische loopband staan).
- Brede en hoogwaardige diagnostiek en analyse (gericht op het hele systeem) aan het begin van ieder traject.
- Hoge eisen aan en heldere kaders voor gezinsbrede en domeinbrede coördinatie tussen professionals op ieder niveau. Niet pas na opschaling omdat problematiek te complex is geworden.
- Voldoende oog voor preventie en achterliggende problematiek, die dikwijls op verschillende leefgebieden ligt en in het gezinssysteem wortelt. Waarbij de rol van gemeenten in het geheel op waarde wordt geschat (niet alleen op het gebied van preventie, regisseren moet ook samen met gemeenten).
- Klip en klare regels voor informatie-uitwisseling en onderlinge afspraken tussen hulpverleners zonder ruimte voor verschillende interpretaties.
- De toegang tot hulpverlening is het belangrijkste. Omdat die taak bij gemeenten blijft zal de governance ook op een voor gemeenten hanteerbaar niveau moeten komen. Wat ons betreft ligt de schaal van de Veiligheidsregio daarom voor de hand. Hiermee behoud je voldoende binding met het lokale bestuur.